

Ramón Tarín i López: l'obra literària i d'investigació

UN RESUM BIOGRÀFIC

Ramón Tarín i López va nèixer el 12 de febrer de 1937 a Alaquàs, concretament al núm. 2 del carrer Sant Antoni. En el moment d'escriure aquestes notes biogràfiques té 87 anys. Els seus pares, Teodoro Tarín i Alejandra López, van emigrar a Alaquàs en 1932 procedents del Derramador, un llogaret de Requena. Eren una família de jornalers del camp, que trobaren un lloc on instal·lar-se en el motor dels *Burros* (casa de camp on estava el pou d'aigua i la seua maquinària), emplaçat al Bovalar, molt a prop de l'actual cementeri d'Alaquàs.

Abans de nèixer Ramón, els seus pares van tindre tres fills: Alfredo (1930), Carmen (1932) i Maruja (1934), en una època convulsa entre la República i l'inici de la Guerra Civil. Temps d'incertesa i molt de patiment que provocaren que, quan va nèixer Ramón, el seu pare estava en el front de guerra.

En 1938 la mare i germans de Ramón se'n van a viure a Picanya on viuen familiars de sa mare, primer a una casa vora el barranc i després al motor de la Sang, ubicat a l'horta de Vistabella, on la família viurà els anys de postguerra, fins a 1944 quan s'instal·len definitivament al carrer del Dr. Barberà d'Alaquàs.

LA CASA D'ALAUÀS

El carrer del Dr. Barberà, ens conta, va ser l'escenari dels primers jocs i també dels primers amics d'infantesa. En eixe temps, el seu carrer era un carrer de terra verge, un carrer silenciós i acollidor per als majors i, també, per a xiquets que jugaven al pic i pala, al sambori, al parotet, les boletes (*xives, matute i guà*), el rogle, etc.

La seua formació bàsica va ser molt elemental i incompleta. Quan la família Tarín López s'establix a Alaquàs, Ramón començà a anar a l'escola que dirigia D. Juan

Fotografia feta davant del motor de la Sang de Picanya: dempeus, i d'esquerra a dreta, el fotògraf, un ciutadà alemany que vivia al motor de la Pedra d'Alaquàs, situat a l'antic camí de Turís (prop del barranc dels Cavalls), el tio Alfredo *xarlot*, el rellotger del motor amb el seu fill Felip i les seues germanes Carmen i Maruja. Asseguts al terra, Alfredo el germà de Ramón i Ramón Tarín amb el gosset Juarez. Any 1942

Retrat de tota la família: el pare Teodoro, la mare Alejandra, el seu germà Alfredo i les germanes Carmen i Maruja. Any 1944

Moliner, al carrer de Canalejas. Al costat del seu col·legi, i separat tan sols per un barandat de rajoles, estava el col·legi de les xiques. A la classe de Ramón eren més de cinquanta xiquets, plens d'energia davant d'un home vell que volia complir amb la seua obligació. Com ens ha explicat el mateix Ramón «No era d'estranyar, doncs, que, de sobte, la paleta que empunyava el mestre volara cap a nosaltres aterrant al mig del cap d'algú, per allò que *la lletra amb sang entra*».

A part de les deficiències escolars, cal afegir les necessitats de l'economia familiar, que obligava a fer que els fills es posaren a treballar molt prompte. Ramón va completar la seua formació fent classes nocturnes a l'acadèmia de D. Juan Martínez Torres, d'Aldaia, entre els anys 1954 i 1958.

ELS PRIMERS TREBALLS

Començà a treballar al camp d'un florista del camí de Malilla, per tal d'ajudar a l'economia familiar, a les terres del *tio Jesús, el Florista*. També anaven son pare i ell al poble de Campanar, prop d'on està ara la Conselleria d'Educació, a treballar els camps d'aquest propietari.

Al llarg d'alguns anys, va anar a repartir les garbes d'arròs per als plantadors en els camps de la marjal i, quan l'arrossar ja estava ben granat i era temps de la collita, cada temporada, anava a segar l'arròs. També, amb el seu pare, anava a segar l'arrossar del *tio Ramón el Burro*, enllà de l'alqueria d'Alòs i de l'alqueria de Moret. A més a més, va treballar amb Micalet *el Flare* i el *tio Francisco el Rioja* en la sembra del forment, la dacsà, l'arreplega de garrofes i en la transformació de terres de secà.

Conta Ramón, per il·lustrar els patiments que passaven els llauradors, que en una ocasió, ell i el seu pare anaven a segar forment per a un propietari que tenia els camps a prop del motor de Sant Valeri, enllà dels límits del terme d'Alaquàs. Hi van estar dos setmanes segant, dormint baix unes garbes de forment, sense anar a casa i només fer-se de dia ja estaven al tall. Sa mare els portava el menjar per a tota la setmana.

La seua mare va faltar als 44 anys, deixant un gran buit i un gran pesar, dels que tardarà en recuperar-se tota la família.

ELS AMICS

Els primers amics de la seua infantesa els recorda amb molta estima, quan anaven a jugar a tocar de la fàbrica de perols de *Morimos*, en l'època de la sega del forment. Acudien xiquets i xiquetes a jugar entre els muntons de palla que quedaven després que una màquina trilladora batera el forment. Entre molts amics hi havia Toni, *el Boter*; Vicent, *el Peluca*; Enrique i Miguel Sena, *Presili*; Vicent i Germán, *els Maïos*; Miguel Chiquillo, *Sardinitas*.

Després coneixerà els vertaders amics de tota la vida: els germans Miguel i Vicent Aguilar, *els Tomatos*, i Andrés Dols i José Bueno, qui seria conegut posteriorment en el món de la pintura, amb el nom de Buset, tots ells vinculats al somni de la pintura clàssica, tot i que, posteriorment, acabarien endinsant-se en altres vessants de la pintura impressionista.

Les seues inquietuds artístiques i poètiques es traduïren en xarrades inacabables sota el boirós mantell de la nit i dins d'un escenari inimitable i irrepetible: la cambra de la casa dels seus amics *els Tomatos*, enllà el carrer dels Benlliure.

La bona relació de Ramón amb aquest grup d'amics va ser el lloc on encaixaren les inquietuds de tipus cultural que ell portava dins. Li agradava molt llegir des de ben jove i per Alaquàs passava un venedor que, entre altres articles, venia llibres de butxaca editats per l'Enciclopèdia Pulga, al mòdic preu de sis quinzets (1,50 cèntims) d'un valor cultural molt interessant, ja que eren obres tan diferents com poguera ser: *El Ingenioso Hidalgo D. Quijote de la Mancha*, *La Divina Comedia*, *Cartas a la Novia* de Victor Hugo, així com importants biografies de compositors de la talla de Verdi o del tenor Julián Gayarre. No sols llegia els clàssics, també els tebeos i tota la resta que trobava: *El Guerrero del Antifaz*, *El Capitán Trueno*, *TBO*, *Roberto Alcazar y Pedrín*, *Pulgarcito*, etc.

Com que els germans *Tomatos*, dedicats a la pintura, treballaven en la vella andana de sa casa, allí es reunien a les vesprades tots els amics. La trobada en l'andana era el lloc de tertúlia per excel·lència, a la que també assistix José, *Chiquitin*, quan acaba d'arribar d'algun dels seus viatges a París. Allí es parla de pintura, de literatura i es lligen els primers poemes. A aquesta època pertany el poema «Bellos Ojos», que va escriure l'any 1956. És l'únic que conserva de totes les composicions que va escriure en la seua joventut.

De la fuente de tus ojos
yo bebí el filtro venenoso:
¿fueron pétalos de rosas
o perfumados besos...?
Fueron unas lágrimas silenciosas
que me calaron los huesos.

Els diumenges a la vesprada, generalment anaven a Torrent en el tramvia, als cines Montecarlo, Avenida o Cervantes i després a passejar per l'avinguda. Per Sant Blai eixien a l'avinguda de Torrent a buscar pasqüeres per a fer «el rogle» i passar junts les festes de Setmana Santa i Pasqua, que, si tot anava bé, s'allargaven fins a Sant Vicent i feien junts «la Xocolatà».

De la seua adolescència recorda Ramón dos fets indestruïbles: el curt període que va estar de criat en casa de la *tia* Encarnació, *la Petera*, una casa molt forta d'Aldaia que tenia més de tres-centes fanecades de terres de secà i horta. El *tio* Pepe, *de Pela*, que era l'home de la *tia* Encarnació, estava invàlid en una cadira. El matrimoni tenia un fill, que no estava molt bé, i una filla. Quan Ramón va entrar a treballar tenien fixe un jornalier, amb el qual ell anava a sembrar cigrons, ordi i pèsols o a plegar garrofes, olives, ametles, etc.

Per a aquesta casa de llauradors va treballar més de mig any. Durant aquest període va dormir amb el fill del matrimoni. Recorda que en l'habitació hi havia un llibre molt gran amb més de mil pàgines i abans de dormir passava una bona estona llegint. La *tia* Encarnació l'estimava moltíssim i un dia li va dir a son pare que volia adoptar-lo com a un fill de la família. El seu pare li va contestar en to irònic que si li donaven el seu cognom i part de l'herència s'ho anava a pensar.

L'altre fet és la relació afectiva i de treball amb el seu pare durant molts anys; les llargues anades sempre a peu, un darrere de l'altre al llarg de 5 o 6 km. Fins i tot hi havien temporades que anaven a clotar clots de vinya al mas del Rei que dista uns 12 km d'Alaquàs. En aquestes anades i tornades el seu pare li contava episodis de la seua vida: relats viscuts en la seua joventut on recordava el xicotet baret del barri on els homes i els joves es reunien per a xarrar i gastar-se bromes.

Altres trets a destacar de la vida de Ramón és el que fa referència a un dels homes que més ha estimat: el *tio* Vicentico, de *ca Rosendo*, Vicente Martí Nebot. Un antic forner i botiguer per a qui va treballar durant molts anys i amb el qual va tindre uns vincles afectius molts semblants als de la seua família.

D'aquest període de la seua adolescència cal destacar les constants estades al llogaret del Derramador (Requena), el poble dels seus pares, on passava breus temporades en casa del seu *tio* Pere i son *tio* Lucio. L'any de la tràgica riuada de València de 1957 Ramón es trobava ajudant a son tio Pere i encara recorda escoltar les desesperades emissions d'ajuda que llançava la ràdio nacional de València mentre els seus habitants s'ofegaven baix un dramàtic mantell d'aigua i fang.

EL SERVEI MILITAR

L'any 1959 va anar a fer «la mili», Servicio Militar Obligatorio, en companyia del seu amic Vicent Aguilar. El quarter era El Parque de Artilleria, situat al Camí Reial de Madrid, prop de la Creu Coberta, a València. Passat el període d'instrucció i el corresponent jurament de bandera, va aconseguir el pas pernocta. Excepte els dies de servei, eixia cada dia del quarter a migdia i no tornava fins a les huit del mati de l'endemà. A les vesprades anava a treballar amb el seu cunyat Ricardo a traure arena del barranc, així com a carregar pedres dels marges del Realón. Tots els dies feia el trajecte en bicicleta, passava per Picanya, per Paiporta cap al cementeri de València i passant per la Creu Coberta arribava al quarter.

En la gala de la festivitat de Santa Bàrbara, patrona del Regiment d'Artilleria va cantar una cançó d'Antonio Molina: «La Serranía», molt en voga en aquell temps. Val a dir que a ell li agradava cantar mentre treballava en el camp. Era com una necessitat plaent que l'acompanyava en les isolades hores de treball. Eren cançons clàssiques que cantaven en aquell temps Juanito Valderrama, La Niña de la Puebla, Pepe el Pinto, Manolo Caracol i tants altres.

A partir dels anys seixanta una nova cançó va irrompre en els sentiments més íntims de la societat valenciana, no exempta de conflictes socials pel seu contingut polític-reivindicatiu. Era la Nova Cançó protesta interpretada per autors tan emblemàtics com Raimon, Ovidi Montllor, Al Tall, etc. que posarien el dit en la nafra històrica del nostre poble.

EL FESTEIG

Cada diumenge es reunia amb els seus amics i anaven al cinema a Torrent a veure la corresponent pel·lícula. En eixir del cine donaven el típic passeig per l'avinguda. Un passeig que consistia en donar unes quantes voltes abans apropar-se a la xicona que havia despertat el seu interès, per entaular una conversa. Així les coses, aquest va ser el lloc on va conèixer a una jove picanyera que anys a vindre seria la seua dona. El cas fou que unes setmanes després es van retrobar pel

passeig i sense pensar-ho ni un minut més, va iniciar el contacte amb ella. Ara sí i per a sempre, perquè ben prompte es va declarar amb molta timidesa a les portes de sa casa, tot i que no li contestà immediatament perquè, seguint les normes socials, quan es declarava un xicot, la xica es prenia huit dies abans de donar la contestació. En el seu cas es donaren tres setmanes de temps, perquè Ramón havia d'incorporar-se a la sega de l'arròs de forma que la relació es formalitzaria la darrera setmana del mes de setembre de 1961.

Retrat de Ramón Tarín i Rosa Sanchis en l'època que iniciaren el festeig

Quan va demanar «l'entrà» als seus futurs sogres el van rebre amb molta naturalitat i es van interessar pel seu treball i per la seua família i, sobretot, per les seues intencions. A pesar de la bona disposició que trobà, ens confessa que per a ell va ser un dels moments més embarassats de la seua vida. La seua núvia Rosa, havia nascut l'any 1942 i era filla del matrimoni format per José Sanchis Terol, el *tio Pepe*, l'*Acabe*, natural de Llosa de Ranes, i de Josefa Serrador Moreno, Pepica la *Monsorrina*, filla de Picanya i amb arrels alaquaseres per part de la seua àvia materna Maria Usedo Ferrer, la *Pitxera*, originària d'Alaquàs. A la mateixa casa vivien les germanes de Rosa, Vicentica i Amparín.

A partir del festeig amb Rosa, passat un temps, es plantejaren la perspectiva del casament, cosa que amb la situació econòmica que tenia Ramón era impossible, ja que treballant en el camp guanyava un jornal de 100 pessetes al dia que no donava per als projectes que tenien. Es presentà l'ocasió d'anar a treballar a França on tenia un amic treballant i, sense pensar-ho massa, l'11 de març de 1963 va marxar amb el seu amic Chiquillo, *Sardinitas*, i dos companys més.

Ramón en el terrat de l'Institut on va treballar a França d'obrer de vila. Al fons la històrica catedral de Reims on es coronaven els reis francesos. Any 1963

Sí que va trobar el que esperava pel que fa als resultats econòmics, però les condicions de treball i d'habitabilitat en el sector de la construcció i l'accident laboral d'un company va fer que un any després se'n tornara a Alaquàs.

EL CASAMENT

Arran de la seua tornada a casa es va posar a segar herba per a Jesús Ferrer Forment, *el Pastoret*, junt amb Vicent Bonillo, *el Coixo*, qui era el segador oficial. Aquest mateix any, *el tio Jesús*, que havia format part d'una societat manufacturera de taulers de xapa, els va traspasar el negoci de l'herba, la qual cosa va suposar una bona repuntada econòmica per al seu futur.

En 1964 va donar l'entrada d'un pis en el carrer de l'Església de Torrent, amb les 40.000 pessetes estalviades a França. La resta es va saldar amb la signatura de lletres a pagar mensualment.

Com que les obres del pis anaven a bon ritme, van decidir formalitzar la data de la seua boda: el 12 de juliol de 1965. La boda es va celebrar en l'església de la Mare de Déu de Montserrat de Picanya i el convit a un restaurant de Torrent. Tot i la calor del mes de juliol, la boda fou la culminació d'un somni i la porta que obriria etapes posteriors de felicitat amb el naixement dels seus fills: José Ramón (1966), Javier (1969) i Sónia (1975).

Ramón i Rosa a la plaça de l'església de Picanya enmig d'una gentada de curiosos. Any 1965

El viatge de nuvis el van fer primer a la localitat d'Aguaviva, a Castelló, a la casa de Patro i Serafí Altavella, on passaren tres dies gaudint de les atencions del matrimoni. El dilluns següent van partir amb el taxi de Serafí cap a Alcañiz on agafaren un tren cap a Barcelona. A Barcelona feren nit i l'endemà marxaren cap a Manlleu, poble on vivia i tenia una fàbrica de rajoletes José Sanchis, el germà de Rosa.

A casa de José i la seua dona Joaquina van passar els dos dies que els quedaven de vacances, de forma que el permís que tenien de huit dies per a fer el viatge de nuvis s'havia esgotat per complet i ara tocava treballar de valent.

L'ACTIVITAT D'HERBASSER (1964-1973)

Redona la mola s'acosta el ponent

la terra està seca; no plou al carrer

Senyora ama: l'herbasser.

(Del poema: «Els carrers del meu poble»)

L'ofici d'herbasser podríem dir que és en realitat l'art de comercialitzar amb la compra i venda d'un determinat producte, en aquest cas l'herba o alfals. Bàsicament, el seu treball consistix a comprar l'herba que el propietari del camp ha sembrat, segar-la i fer les garbes que després es repartien casa per casa cada dia de la setmana, llevat dels diumenges i festius.

Lluny queda la imatge de l'herbasser aturant-se davant de la porta del client amb un braçat de garbes d'herba mentre anunciava la seua presència al crit de «Senyora ama, l'herbasser».

Després de nou anys d'activitat com herbasser i a causa de la decadència que patia aquest sector a partir del nou esclat urbanístic, l'any 1973, Ramón i Vicent Bonillo van aprofitar l'ocasió de poder entrar en el món industrial. José Garcia Gil, *el Capdell*, els va oferir la possibilitat d'entrar a treballar en la seua fàbrica de cadires, de forma que Ramón i el seu company van penjar les corbelles i abandonaren l'espai natural de tota la vida, com era el camp i el seu entorn i van ultrapassar les fronteres d'un món desconegut fins aquell moment. Enrere quedava una llarga etapa de treball dins del món agrari: un ventall de matinades de fred i calor, de pluges i ventades, de sembrar i segar, de suor i cansament en els ossos. Quantes coses viscudes sota l'univers implacable de la nostra terra, era l'adeu definitiu a la barana verda de l'horta històrica i a la lluita dels homes que la treballen.

ELS ANYS DE TREBALL EN LA INDÚSTRIA DE LA CADIRA

L'estiu de 1973, un any després de morir el seu pare, va entrar a treballar en el món industrial, «una experiència inquietant per a mi», comenta Ramón, després de trenta-sis anys de llibertat, pel que fa a l'entorn de treball i a la seua realitat estructural; havia traspassat el llindar del camp per endinsar-se en un recinte tancat amb llum artificial que imposava unes regles distintes. Des de primera hora va sentir la pèrdua emocional i definitiva del paisatge i el batec més consirós d'un rosari de sensacions variades, sovint despullades per la necessitat física i metafísica de trobar-se amb l'arquitectura i el paisatge de l'horta històrica.

Avui t'he trobat a faltar terra meua
amb els records de l'horta solemne
i el silenci immortal dels homes;
t'he trobat a faltar a la mort de cada vespre
quan necessitava parlar de les nostres coses
amb les mateixes paraules de sempre...
(del poema inèdit: «La terra que en mi passeja»).

Al llarg dels anys 1973-2002, que és el temps comprés fins a la seua jubilació, val a dir que fou un període marcat fonamentalment per insatisfaccions personals, contrarietats, inadaptació, crisi de treball, etc., sense faltar algun conflicte laboral entre treballadors i empresa. En fi, que no es va privar de res. Tretze anys entre oficines i setze més entre màquines donen per a molt. Possiblement, els millors records són aquells que afecten la seua relació amb els companys, així com amb els patrons, els germans Paco i José Garcia.

Però sense dubte la felicitat més gran de tots els anys, han sigut les vivències viscudes en l'àmbit familiar compartides amb la seua dona Rosa Sanchis, així com el naixement dels seus fills, veure créixer els fills, acompanyar els primers passos, escoltar les primeres paraules, ajudar la seua formació personal, és tota una experiència que sols està a l'abast dels pares.

LA VINCULACIÓ A *QUADERNS D'INVESTIGACIÓ D'ALAUÀS*

L'any 1991, de la mà de Vicent Ferrer Guzmán, *el Pastoret*, va entrar a formar part de la publicació anual de *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*. La primera trobada i salutació es va formalitzar al voltant d'una taula en el bar l'Ateneu, antic casino de la música roja, on li van presentar alguns membres del Consell de Redacció.

Recorda Ramón que en aquella ocasió estaven presents: Josep M. Soriano, Lola Alfonso, M. Julia Marti, Enric Juan Redal, Marià Planells Segura, Maria Esteve Llàcer, Baltasar Escrivà Fort i Francesc Barberà. Totes les persones citades, junt a altres membres que va conèixer en successives reunions, com ara Lluís Madrid, Eduardo Genovés i D. José Esteve Forriols (l'eximi autor de, *Valencia, Fundación Romana*) formaven el bastió cultural encarregat de portar endavant l'anomenat «Llibre del Poble».

A partir d'eixe moment va començar una estreta i fecunda col·laboració centrada en la recuperació de les tradicions, estudi de l'evolució del medi agrícola, els sistemes medievals de rec de l'horta d'Alaquàs i fonamentalment en la recerca dels oficis perduts i recollida de material gràfic. Una tasca infatigable i apassionant, en la qual ha hagut de xafar cada racó i cada carrer del poble per a tindre el privilegi de xarrar amb la majoria de persones majors del poble i compartir les seues emocions i la seua experiència a l'hora de recordar totes aquelles coses íntimes ocorregudes al llarg de la seua vida.

TEMPS DE TARDOR

El dia 12 de febrer de 2002 es va jubilar. La jubilació, comenta Ramón, és una transició tranquil·la en la qual normalment se sol pensar que un ja ha arribat al zenit de la seua carrera i és moment de capgirar la mirada cap enrere i reviure totes aquelles coses que reviscola la memòria, totes aquelles coses que afecten les vivències personals acumulades en els camins de la memòria.

La tardor és un moment de reflexió, de retrobament amb els amics. El primer viatge post jubilació que va fer amb la seua dona va ser a Palma de Mallorca, amb motiu de poder veure i abraçar els seus amics Miquel, Vicent i Paco Aguilar, *els Tomatos*, després de vint-i-cinc anys de separació.

Arran l'emocional visita que van fer als seus amics, van viatjar per tot el territori del País Valencià i del Maestrat Aragonés per gaudir de la bellesa dels seus racons plens de natura viva: Bocairent, Castell de Guadalest, Xàtiva, Morella, Cati, L'Abellà, Ares del Maestrat, la Cova Remígia, el Barranc de la Gasulla, Miranbel, Cantavieja. Tot un ventall de paisatges creats per a la humanitat.

Ramón Tarín, un enamorat del camp i de la terra, del seu poble i del seu País, continua escrivint, participant en activitats culturals, col·laborant en *Quadems* i allà on el demanen.

Ramón en companyia dels membres jurats del Tribunal de les Aigües el dia de la presentació del llibre
El Tribunal de las Aguas de Valencia, l'any 2002

BIBLIOGRAFIA DE RAMÓN TARÍN I LÓPEZ

(1992) Història oral: «El trànsit rodat en Alaquàs i la prolongació de la Fillola», «Notes d'introducció a la personalitat del tenor Timoteo Ferrer 'El Puntxo'», «Els pouets i les fonts d'Alaquàs», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 119-127.

(1993) «La pintura a Alaquàs en la segona meitat del segle XX i el procés evolutiu d'alguns dels seus joves artistes», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 71-99.

(1993) «La nostra memòria: "La brisera", "Don Juan Moliner (mestre nacional) i els meus companys de col·legi", "Carrer del Dr. Barberà, carrer de la meua infantesa", "La figura de l'herbasser als carrers d'Alaquàs"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 145-156.

(1993) «Història oral: "L'estraperlo", "Fornilla i perols, dues activitats d'una tradició perduda"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 167-172.

(1994) «Els nostres llauradors: Transformació agrícola, sistemes de reg i la reforma agrària», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 91-126.

(1994) «Cap a la mare hi ha sempre un camí» (Primer premi), *IV Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar*, Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 6.

(1995) «Els mestres d'aixa d'Alaquàs», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 109-138.

(1995) «Pesadors i mesuradors», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 151-156.

(1995) «La nostra memòria: "Els refugis construïts a Alaquàs durant la guerra"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 170-171.

(1995) «Que hem de parlar mare...», *V Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar* (Segon premi), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 8.

(1996) «La nostra memòria: "El tio Peluca", "La tia Polla", "La inauguració de les fontetes d'Alaquàs l'any 1915", "Xiquets orfes de carabiners evacuats a Alaquàs", "Costums populars: la cria del bouet"» *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 121-125.

(1996) «Passejareu el meu cos nu...» (Primer premi de la modalitat B dedicada a ressaltar els valors humans d'Alaquàs), «Isolades de silenci» (Segon premi de la modalitat B dedicada a ressaltar els valors humans d'Alaquàs), *VI Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar*, Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 41-42.

(1997) «Mestres torners: un estudi sobre el prestigi i desenvolupament de la torneria a Alaquàs», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 81-108.

(1997) «L'artesanía del calat i adornament del ventall a Alaquàs. Una artesanía que data des del primer quart de segle» *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, p. 109-124.

(1997) «La nostra memòria: "Les cartilles de racionament", "Cultiu del cacau. Recol·lecció i aventat"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 127-133.

(1997) «Biografies: "Tomàs Gil Sáez El tio Capdell"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 137-141.

(1997) «A trenc d'Alba» (Primer premi de la modalitat B dedicada a ressaltar els valors humans d'Alaquàs), *VII Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar*, Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 53.

(1998) «La séquia de Benàger i els sistemes de reg de l'horta d'Alaquàs», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 67-104.

(1998) «Biografies: "Concepció Guzmán Ros", "Salvador Lerma Hernández El tio Millares", "Carmen García Forment La Casabana"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 151-180.

(1998) «Cordells d'aigua», *VIII Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar* (segon premi de la modalitat A), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 16.

(1998) «Cançons de tardor», *VIII Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar* (Segon premi de la modalitat B) Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 56.

(1998) «Jo soc d'un poble....», *VIII Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar* (Tercer premi de la modalitat B), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 57.

(1999) «La construcció del camí nou de Torrent i la inauguració del tramvia de cavalls, els esdeveniments més importants del segle XIX en les vies de comunicació d'Alaquàs», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 113-128.

(1999) «Els Aliaga: una família de boters i aladrsers a Alaquàs a principis de segle», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 139-162.

(1999) «Biografies: "Maria Aguilar Forment", "Francisco González Peiró, el tio Parapapí", *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 235-242.

(1999) «La vall dels Alcalans», *IX Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar* (Segon premi de la modalitat B), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 42.

- (2000) «Ferradors i corretgers: els oficis perduts», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 75-102.
- (2000) «Drets i regadius de l'Horta de Picanya», *Pont Vell*, Estudis Locals, v. 3, Ajuntament de Picanya, Picanya.
- (2001) «El dipòsit de l'aigua d'Alaquàs (1958-2001)», (article en col·laboració amb LABORDA FERRIOLS, F.), *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 157-160.
- (2001) «El cine Ideal d'Alaquàs», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 161-182.
- (2001) «Biografies: "Francisco Ferrer Martí, el tio Nacio", "Isabel Ganzabal Campos"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p.197-209.
- (2001) «Requiem por un amigo», *X Certamen a la Mare de Déu de l'Olivar* (Segon premi de la modalitat B), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 50
- (2002) «El tractament de l'empelt i l'esporga: Un ofici tradicional de la família Ferrer d'Alaquàs», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 63-102
- (2002) «Biografies: "Vicent Torralba Albert, el tio Torralba"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 161-173.
- (2002) «Els carrers del meu poble», *XII Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar* (Segon premi de la modalitat B), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 52.
- (2003) «Cardadors i matalafers d'Alaquàs» , *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 71-92.
- (2003) «Biografies: "Don José Esteve Forriol: L'adéu d'un intel·lectual valencià", "Flora Perales Sebastià, la tia Flora", "Maria Esteve Llàcer", *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 95-114.
- (2003) *El mestre Medina, música i poble*, «El teatre en la postguerra» (amb BURRIEL MARTÍNEZ, J. B.), p. 59-63; «L'anecdolari» (amb BURRIEL MARTÍNEZ, J. B.), p. 63-83, Ajuntament d'Alaquàs, Alaquàs.

(2004) «L'estructura de la terra i evolució del parcel·lari a l'horta d'Alaquàs segons els llibres cobradors de la séquia de Benàger i Faitanar de 1874-1880», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 11-56.

(2004) «Biografies: "Francisco Tàrrega Mas el tio Paco el de la Nena", "Els maios"» *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 175-191 i 217-218.

(2004) «Tomba i arrels» *XIV Certamen de Poemes Mare de Déu de l'Olivar* (Tercer premi de la modalitat B) Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 89

(2005) «Pastors i ramaders d'Alaquàs: un estudi sobre la ramaderia llanar de meitat del segle XX», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 95-128.

(2005) «Biografies: "Don Luis Sabater Fornés, metge titular d'Alaquàs (1921-1967)"» (article en col·laboració amb ALFONSO NOGUERÓN, L.).

(2006) «El paper silenciats de la dona i la seua influència en la nostra societat rural», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 129-216.

(2006) «El mestre corretger», *Revista Valenciana d'Etnologia*, n. 1, Diputació de València, València, p. 161-178.

(2006) «Els secrets de la meua terra», *XVI Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar* (Segon premi de la modalitat B), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 43.

(2007) «L'ofici de ferrer l'art del foc i el ferro», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 253-338.

(2007) «L'ofici de corretger». *Revista d'Etnologia*.

(2008) «L'ofici de sabater: una aproximació a l'artesania del calçat en Alaquàs al llarg del segon terç del segle XX», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 343-406.

(2008) «Entrevistes i històries de vida: "Doña Antonia Ayora Conesa", "Don Manuel Barea Tarrasón"» (Acompanya les entrevistes: FERRER, V.), *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 497-523.

(2008) «La barana verda», *XVIII Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar*, (Segon premi de la modalitat B), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 56 i 57.

(2009) «El cultiu de la garrofera: una cultura mil·lenària a les nostres terres de secà», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 173-206.

(2009) «Entrevistes i històries de vida: "Rosario Quintín Caparrós", "Telesforo Caballero Gómez"» (Acompanya les entrevistes: FERRER, V.), *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 279- 298.

(2009) «La casa dels meus pares», *XIX Certamen de poemes a la Mare de Déu de l'Olivar* (Primer premi de la modalitat B), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 47.

(2010) «Els Campos: legat i tradició d'una família d'esquiladors emparentada amb els Benlliure des de meitat del segle XIX», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 65-114.

(2010) «Biografies i història familiar: "Biografia de Pedro Aragall Calomarde"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 271-278.

(2010) «El río Turia: análisis y evolución del regadío en Valencia», *El tribunal de las aguas de Valencia*, Ajuntament de València, València, p. 53-95.

(2010) «L'Alquería Casanova», *XX Certamen de poemes a la Mare de Déu de l'Olivar*, (Tercer premi de la modalitat B) Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 54.

(2011) «La configuració de la cebera en el paisatge agrari de l'horta d'Alaquàs», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 107-138.

(2011) «Entrevistes i històries de vida: "Francisco Rodríguez Sánchez"», (Acompanya l'entrevista: FERRER, V.), *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 141-156.

(2012) «Dades per a conèixer les eres i pallers que hi havia a Alaquàs al segle XX», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 105-138.

(2012) «Biografies i història familiar: "José Vivó Salcedo"», (article en col·laboració amb FERRER, V., I Vivó, L.), *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 167-172.

(2012) «Entrevistes i històries de vida: "Maria Franco Pons"», (acompanya l'entrevista: FERRER, V.), *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 175-194.

(2012) «Elogi de l'Andana», *XXII Certamen de Poemes a la Mare de Déu de l'Olivar* (Segon premi de la modalitat B), Associació Cultural Mare de Déu de l'Olivar, Alaquàs, p. 44.

(2013) «Veïns del Carrer Major en 1923», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 36-68.

(2015) «El cens de població de la vila d'Alaquàs de 1857», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 65-110.

(2016) «Històries de vida: "La família Alós i l'alqueria de Bàrtol"», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p.169-210.

(2017) «Històries de vida: "L'ofici d'obrer de vila", "Genealogia de la família Lino Sanz Els Bollos" (article en col·laboració amb FERRER GUZMÁN, V.), *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p. 73-134 i 157-172.

(2018) «La séquia de Benàger: la relació històrica de l'aigua amb el molí i el Castell-Palau d'Alaquàs», *Quaderns d'Investigació d'Alaquàs*, Alaquàs, p.241-256.

OBRA INÈDITA DE RAMÓN TARÍN I LÓPEZ

Contes

- El gos, el conill, la llebre i la rabosa (2020)
- Guillelm i el Rodamón (2023)
- La lloma de la Verge (2023)
- Zacarías i el bosc encantat (2023)

Estudis

- Arbre genealògic de la família Ridaura, de Picanya (2000)
- Arbre genealògic de la família Usedo, d'Alaquàs (2002)
- Arbre genealògic de la família Portalés, d'Alaquàs (2018)
- Arbre genealògic de la família Vicent Cubells, de Picanya (2022)
- Llinatges i famílies d'Alaquàs 1700-1900 (2023)